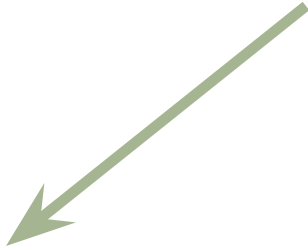

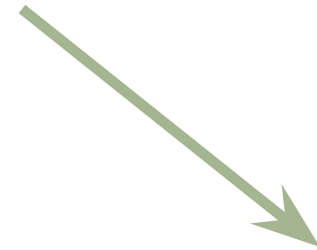
Модуль II

Наукові напрямки практичної реалізації принципів «Зеленої» хімії

Основні напрями

Переробка, утилізація,
знешкодження

Виключення
використання/утворення
небезпечних продуктів

Основні наукові напрямки

1. Каталізатори.
2. Розчинники
3. Полімери
4. Матеріали з відновлюваних ресурсів
5. Біодеградація
6. Аналітичні методи – контроль в режимі реального часу
7. Альтернативні джерела енергії

“Економні” реакції

1. Реакції приєднання, циклоприєднання.
2. Перегрупування
3. Багатокомпонентні реакції конденсації

Класичні

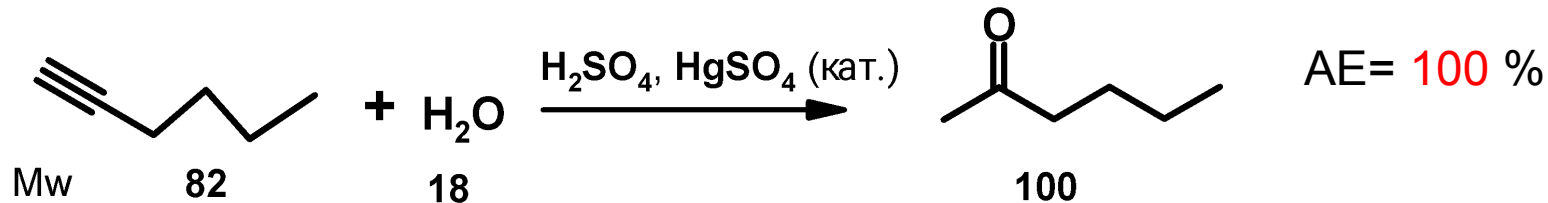
4. Каскадні реакції
5. С-Н активація
6. Метатезис
7. Ензиматичні реакції

Новітні

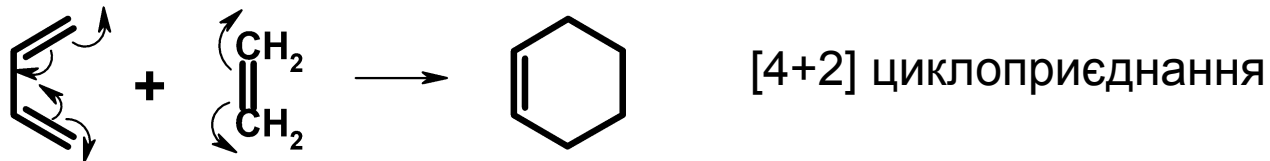
1. Заміщення.
  2. Відщеплення
  3. Реакція Віттіга
- “Неекономні” реакції**

Реакції приєднання, циклоприєднання

1. Реакції алкінів з H_2O , каталізовані солями Hg^{2+}

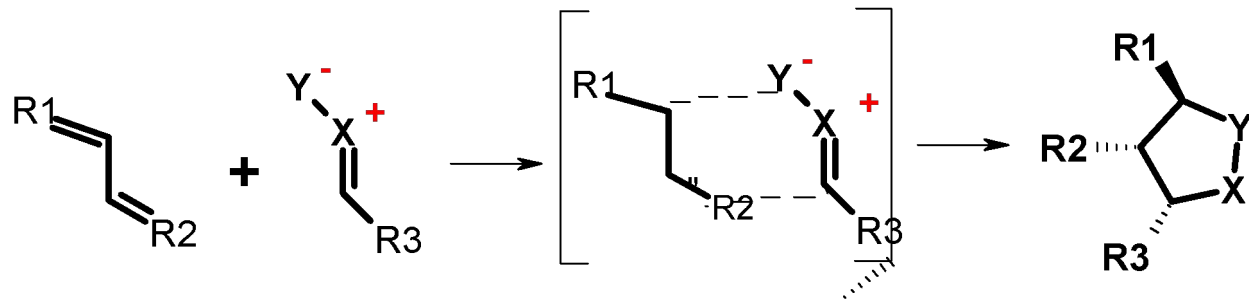

2. Реакція Дільса-Альдера

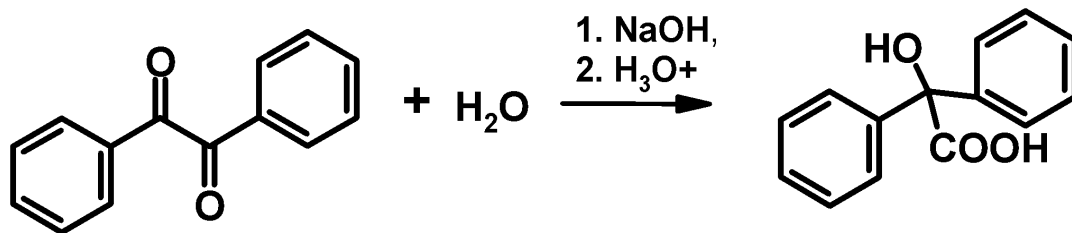
Реакції приєднання, циклоприєднання

3. 1,3-циклоприєднання

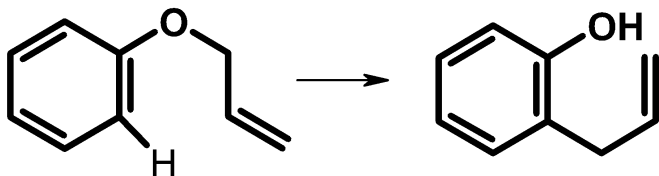
Реакції перегрупування

1. Benzilic acid

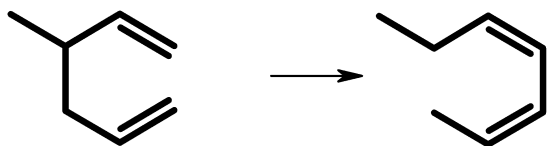

AE= 100 %

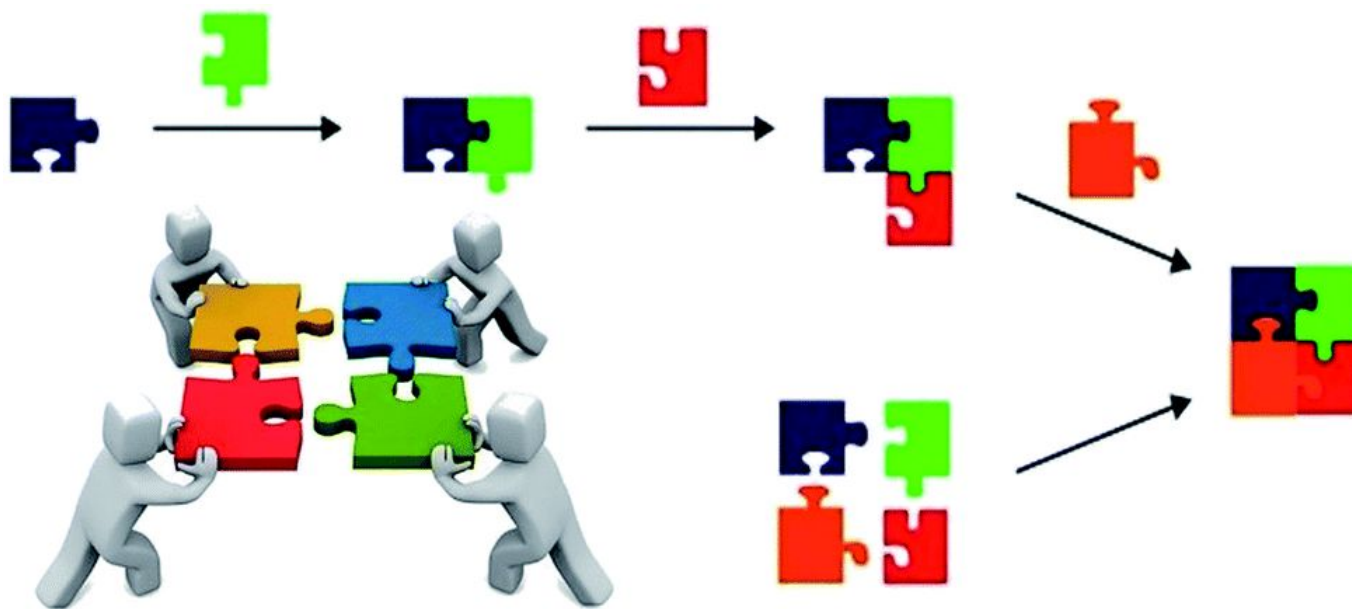
2. Перегрупування Кляйзена

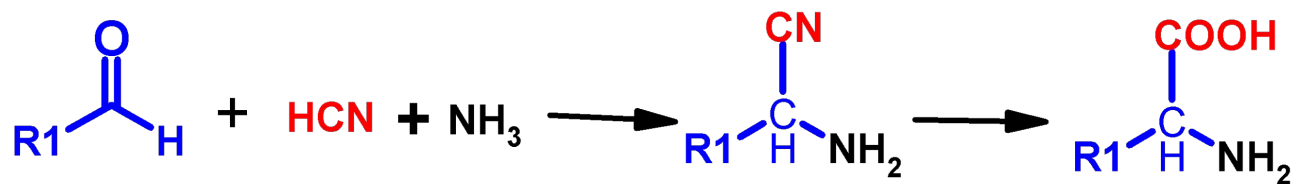
3. Перегрупування Коупа

Багатокомпонентні реакції конденсації

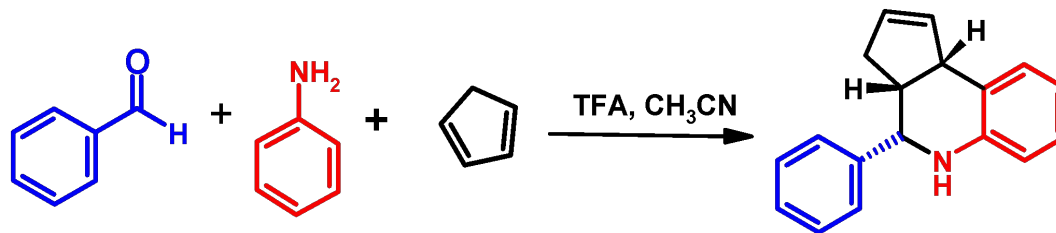
Штрекер, 1850 – синтез α -амінокислот

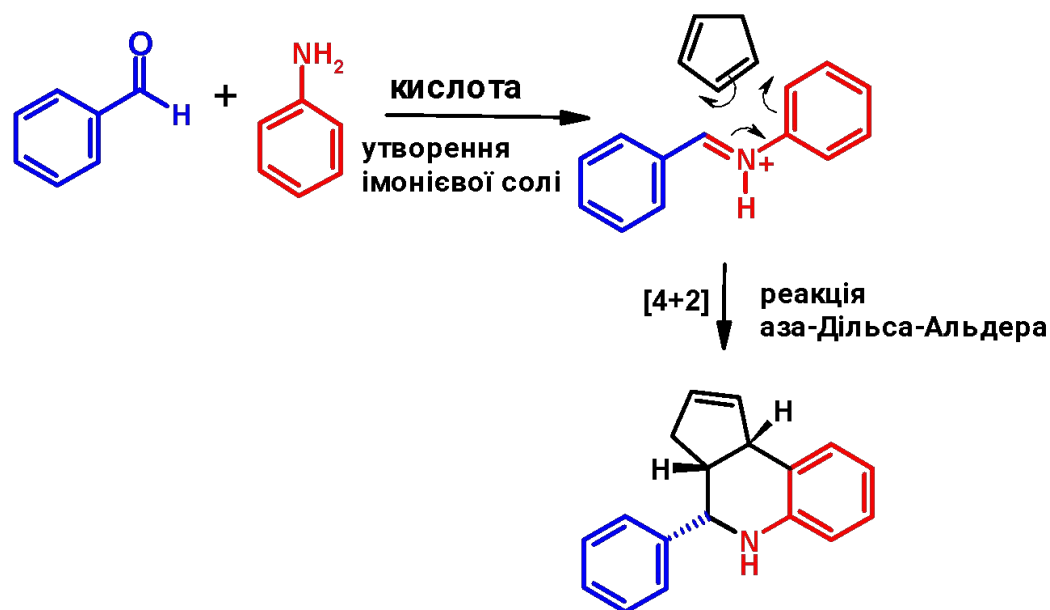

Багатокомпонентні реакції конденсації

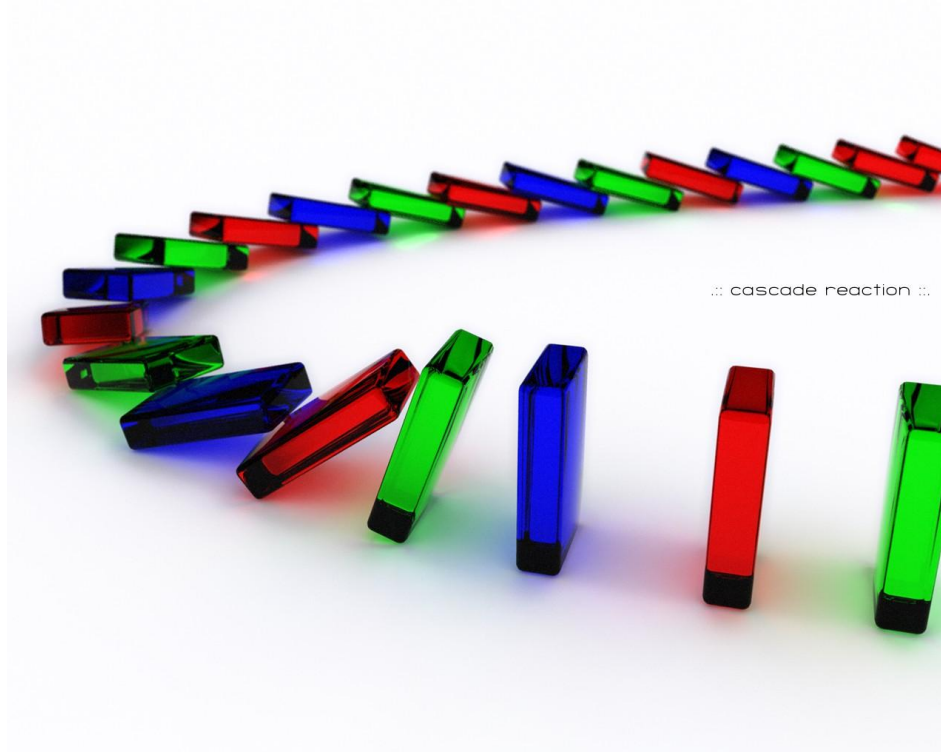
Реакція Грієсо

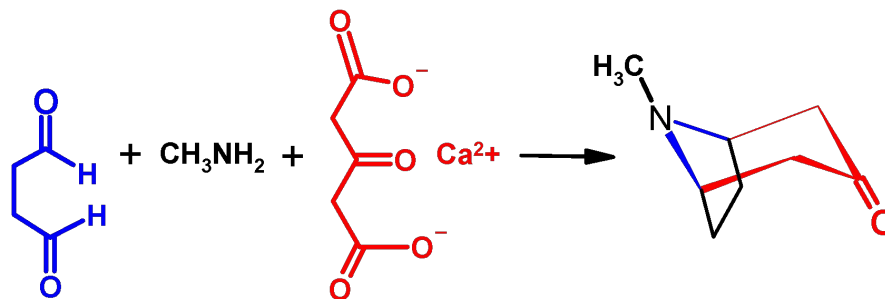
Механізм

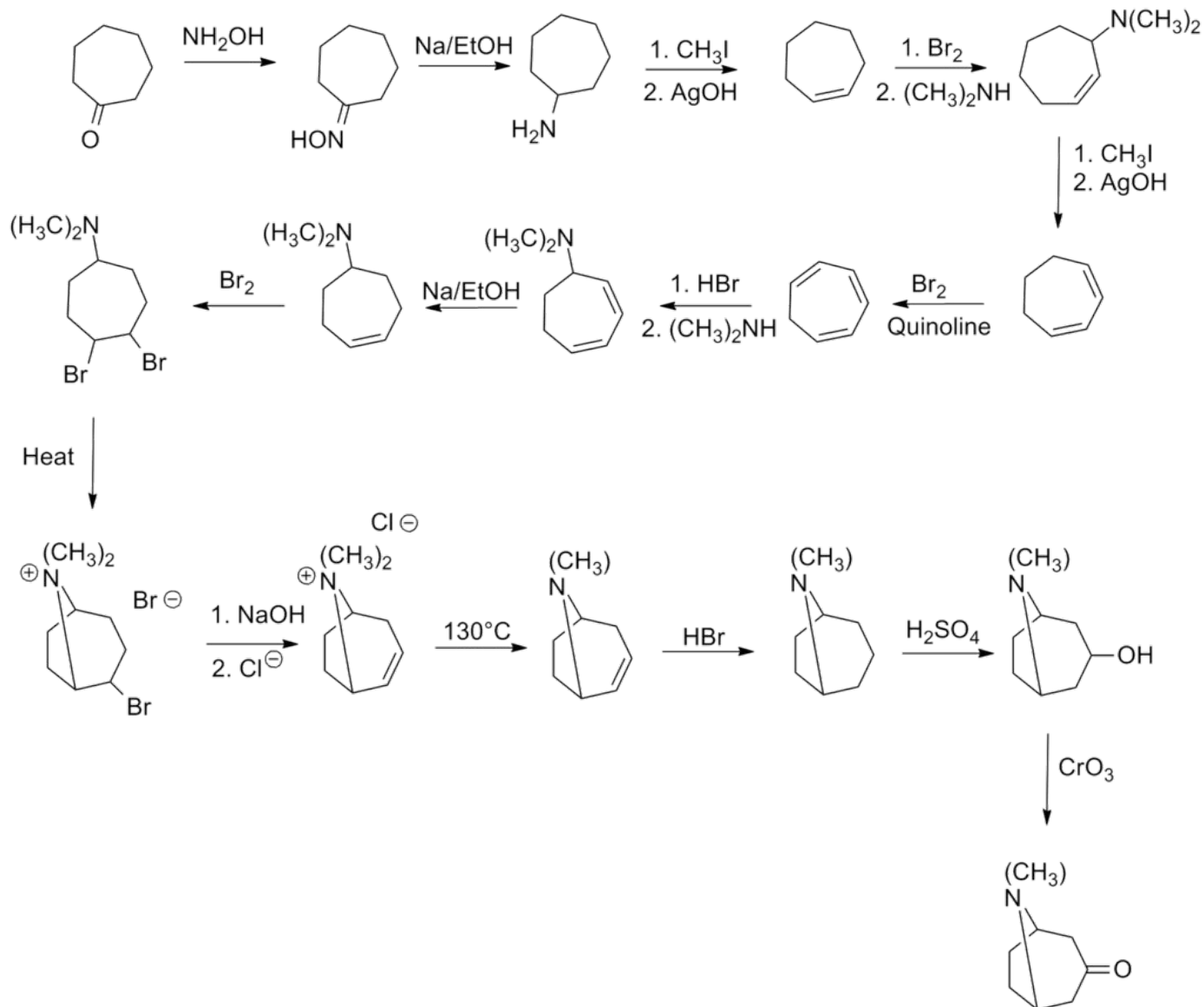
Каскадні (тандемні, “доміно”) реакції

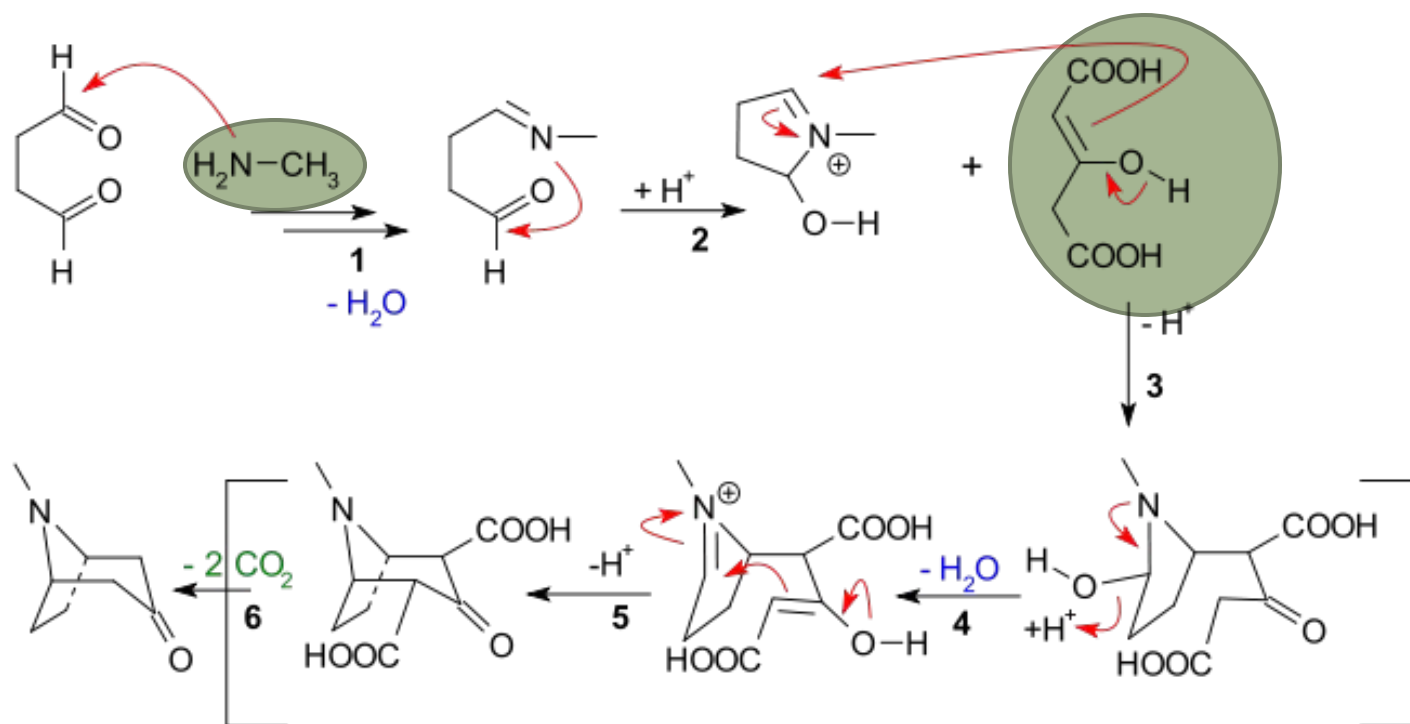
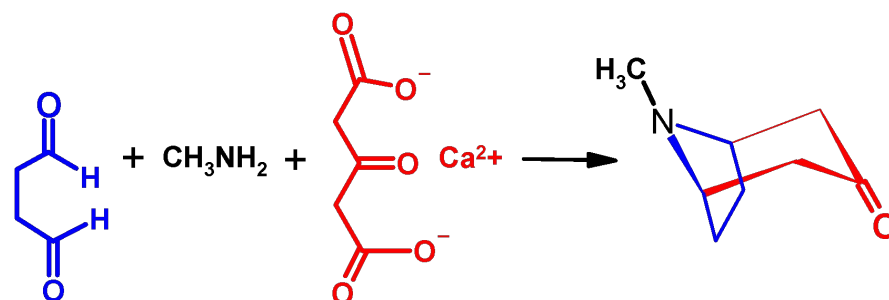
Робінсон, 1917 – синтез природного алкалоїда *тропінона*

Традиційна схема синтезу

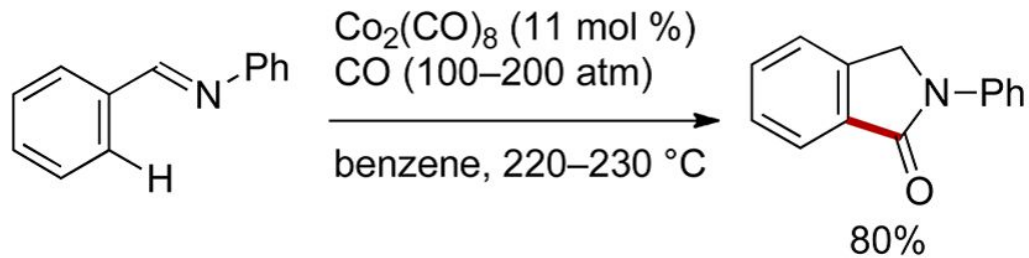

Механізм каскадного синтезу тропінона

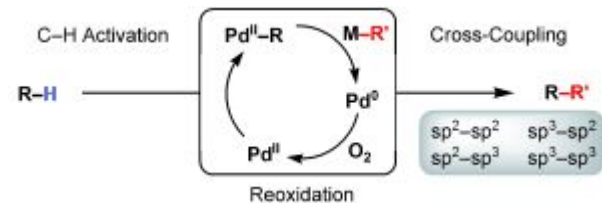
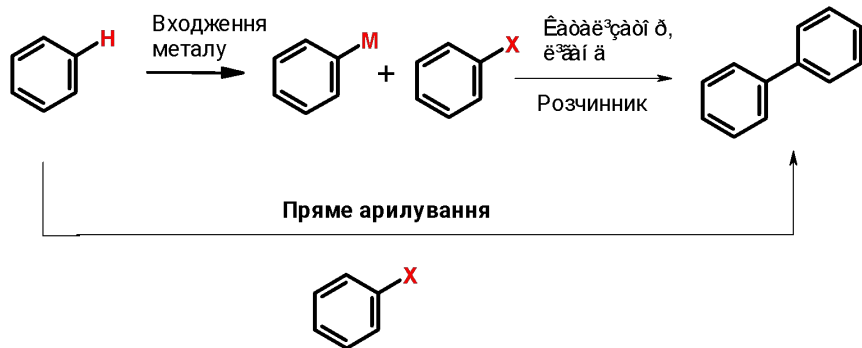

C-H активація

Shunsuke Murahashi, 1955

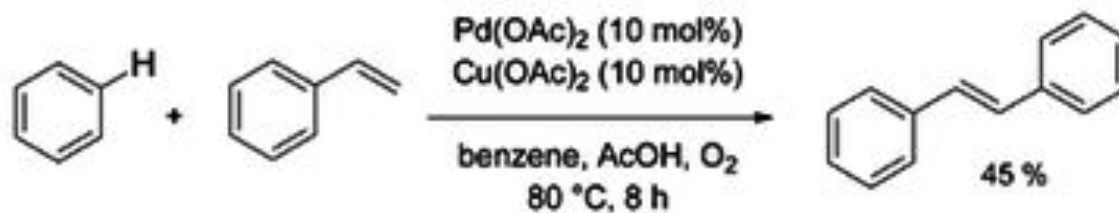
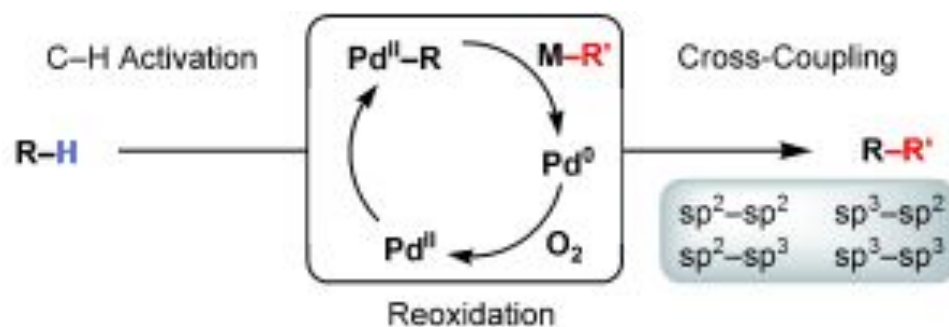
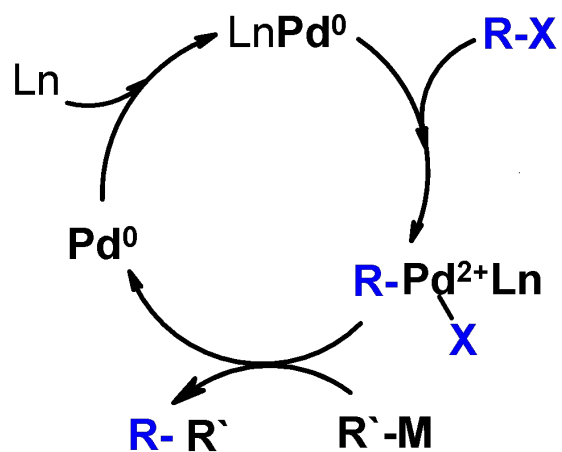

3.

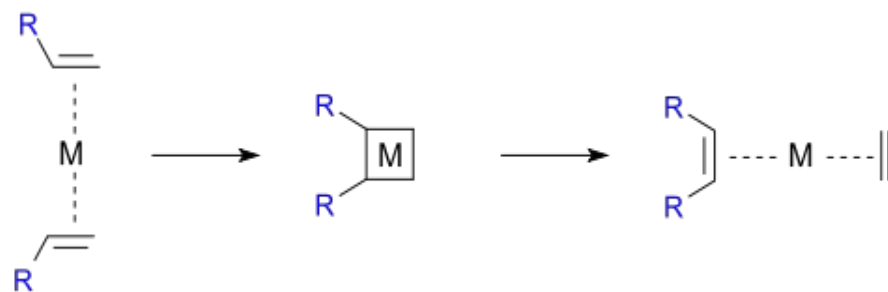
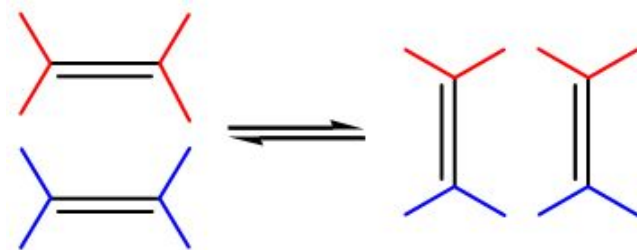
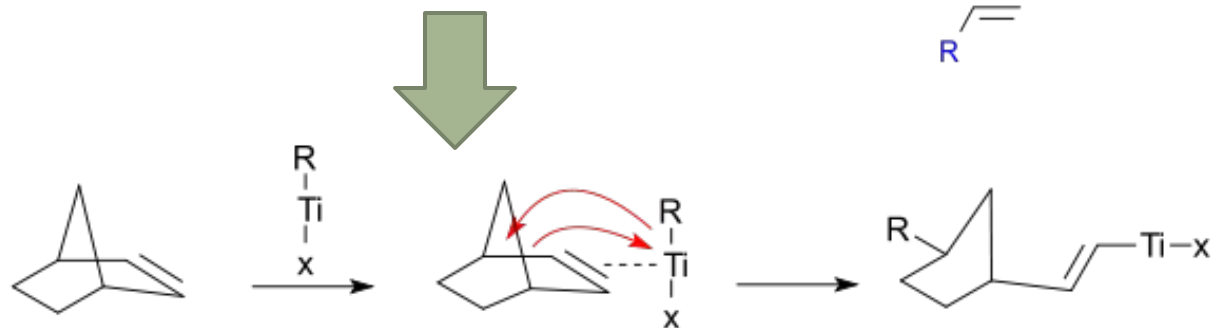
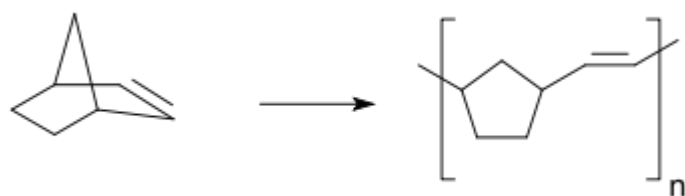
C-H активация

Механізм

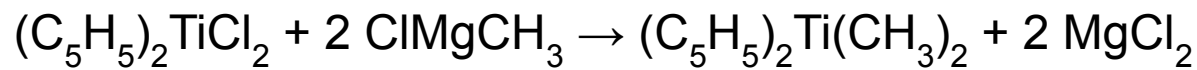

Metathesis

Патент Du Pont, 1955

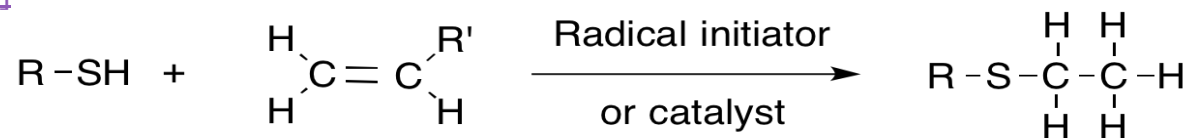
Salt metathesis reactions

Клік-реакції

- [3+2] cycloadditions, such as the Huisgen 1,3-dipolar cycloaddition, in particular the Cu(I)-catalyzed stepwise variant,^[3] are often referred to simply as Click reactions

- Thiol-ene reaction^{[4][5]}

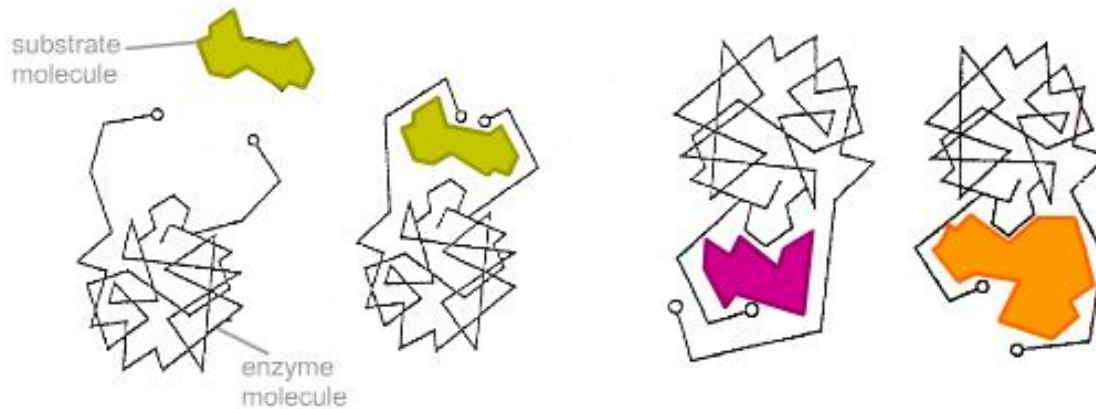
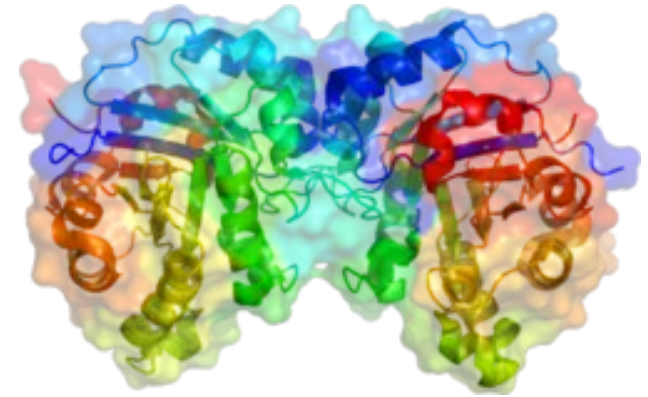

- Diels-Alder reaction and inverse electron demand Diels-Alder reaction^[6]
- [4+1] cycloadditions between isonitriles (isocyanides) and tetrazines^[7]
- nucleophilic substitution especially to small strained rings like epoxy^[8] and aziridine compounds
- carbonyl-chemistry-like formation of ureas but not reactions of the aldol type due to low thermodynamic driving force.
- addition reactions to carbon-carbon double bonds like dihydroxylation or the alkynes in the thiol-yne reaction.

Реакції, каталізовані ензимами

Ферменти або **ензими** — органічні каталізатори білкової або РНК природи, які утворюються в живих організмах, здатних прискорювати перебіг хімічних реакцій в організмі.

«неправильні» субстрати дуже великі або дуже маленькі та не підходять до активного центру

Реакції, каталізовані ензимами

Pig liver esterase (PLE) – асиметричний гідроліз

